

Crash Zuidermiddenweg Tollebeek, kavel H 33 n, Lancaster JA702

Door een foutieve identificatie is lang gedacht dat dit vliegtuig gecrasht was aan de Oosterringweg in Marknesse. Om deze reden staat deze crash ook nog vermeld op het vliegeniersmonument in Marknesse en wordt ook deze crash op deze website besproken.

Zondag 30 januari 1944 laat in de middag vertrokken 534 Engelse vliegtuigen voor een bombardementsvlucht naar Berlijn. 33 van deze vliegtuigen keerden niet op hun basis terug. Eén van die vliegtuigen was de AVRO Lancaster Mk.III met

serienummer JA702, gevlogen door piloot J. E. Rule. Op de terugweg werd de Lancaster aangevallen door een Duitse nachtjager en viel in stukken uit de lucht. Navigator W. W. Cottam en boordschutter P. Coyne konden zich met hun parachute in veiligheid brengen. De rest van de 7-koppige bemanning is met het wrak neergestort in de Noordoostpolder op kavel H 46 (later omgenummerd naar H 33 n) bij de huidige Zuidermiddenweg in Tollebeek.

De omgekomen bemanningsleden, J.E. Rule, K.R. Ball, E.A. Shorter, J.J. Sloan en G.A. Race zijn op 9 februari 1944 begraven in Vollenhove. Cottam en Coyne konden, geholpen door een pilotenlijn, ontsnappen.

Crash gegevens	
Crashlocatie:	Tollebeek
Wegnaam:	Zuidermiddenweg
Kavel nr.:	H 33 n / H 46 oud nr
Datum opstijgen:	30-1-1944
Tijd opstijgen:	17:08
Datum crash:	30-1-1944
Tijd crash:	22:00
Piloot:	J.E. Rule
Vliegtuig:	Lancaster
Type:	III
Serie nummer:	JA 702
Vliegtuig naam:	
Radio code:	GT-Z
Luchtmacht:	RAF
Squadron / BG.:	156
Vliegveld:	Warboys
Missie naar:	Berlijn
Oorzaak crash:	Shot down bij Nightfighter
SGLO nr.:	T3342

Marknessenaar Mw. Martha Krijger-Noback was na de oorlog, als dochter van de beheerder van de begraafplaats in Vollenhove, soms (als tolk) betrokken bij de contacten met familie van omgekomen vliegeniers. Zie de foto.

Figuur 2 Mw. Martha Noback naast de graven van Ball en Shorter rechts op de foto

Navigator Cottam heeft zijn oorlogsherinneringen, voor zijn kinderen, ooit op papier gezet. Met dank aan Teunis Schuurman uit Vollenhove kunnen wij uit Cottam's verslag "From Kirkham to Krakov" citeren:

Figuur 1 v.l.n.r. Mw. en Hr. van Leeuwen, Coyne en Cottam

Dankzij het feit dat Cottam zijn parachute ook gebruikte als kussentje kon hij na het aanschieten van het vliegtuig snel zijn parachute aangespen. Wat er daarna gebeurde weet hij niet meer, maar blijkbaar heeft hij het geluk gehad dat hij uit het in tweeën gebroken vliegtuig is gevallen. In zijn volgende herinnering viel hij naar beneden, activeerde zijn parachute en kwam veilig op de polderbodem terecht. Zijn eerste gedachte "No bacon and eggs tonight" bleek achteraf maar al te waar. Na een klein halfuur lopen in oostwaartse richting hoorde hij een onvervalste Ierse vloek afkomstig van de struikelende boordschutter Coyne. Ze liepen verder met z'n tweeën, echter elk langs een verschillende kant van een kanaal of tocht. Diep was het water niet want uiteindelijk is Coyne door het water gewaad om samen aan één kant verder te lopen. Bij een houten brug zagen ze drie mannen, die op zoek waren naar

de overlevenden van de crash. Deze drie hebben hen naar kamp Emmeloord gebracht. (Een spreekbeurt van één van de kleinkinderen van deze drie bleek later de sleutel tot de oplossing van de crashlocatie.) In kamp Emmeloord hebben Cottam en Coyne een paar dagen verbleven. Daarna zijn ze met een ambulance via het politiekantoor in Vollenhove vervoerd naar Bergum in Friesland. Hun spullen die hun Britse afkomst konden verraden moesten ze in Vollenhove achterlaten. Gek genoeg mochten ze nog wel in uniform de ambulance in. In Bergum kregen ze burgerkleding en hebben ze 6 maanden onderdak gehad bij de plaatselijke huisarts, de heer van Leeuwen. Per trein zijn ze eind juli 1944 via Leeuwarden en Zwolle in 's Hertogenbosch aangekomen vanwaar ze per trein en fiets uiteindelijk lopend de Belgische grens over zijn gestoken. Per tram zijn ze door de medewerkers van een escape-line vervoerd naar Antwerpen waar ze uiteindelijk door verraad in handen van de SS vielen. Na een verhoor van een week in België hebben ze tot het einde van de oorlog krijgsgevangen gezeten in kampen in Duitsland.

Figuur 3 "Headstones" bij de graven van G.A. Race, J.J. Sloan, J.E. Rule, E.A. Shorter en K.R. Ball op de begraafplaats in Vollenhove.

Bemanning AVRO Lancaster JA702.

De bemanning van de Lancaster bestond uit verschillende nationaliteiten uit het Britse gemenebest, zie onderstaande lijst en foto's (met dank aan Teunis Schuurman)

J.E. Rule

W.W. Cottam

P. Coyne

E.A. Shorter

K.R. Ball

G.A. Race

J.J. Sloan

Gegevens bemanning: Crashnr. 12, Zuidermiddenweg Tollebeek kavel H 33 n / H 46 oud nr, Lancaster JA 702 Pilot: Rule

	Functie	Naam	Voornamen	Rang	Nationaliteit	Geboren	Overleden	Air force	Service nr.	POW #	Begr. Pl.	CWGC #
1	Piloot	Rule	John Edward	Pilot Officer	Nieuw Zeelands	28-4-1916	30-1-1944	RNZAF	NZ416543		Vollenhove graf 622	2820697
2	Navigator	Cottam	William Winston	Sergeant	Engelse	4-6-1921	15-1-2008	RAF	1510799	x		
3	Bomb aimer / Ze N	Ball	Kenneth Richard	Flight Sergeant	Engelse	5-3-1914	30-1-1944	RAF	658450		Vollenhove graf 624	2820689
4	Radio operator	Coyne	Patrick	Sergeant	Engelse	12-12-1914		RAF	972772	x		
5	Flight Eginer	Shorter	Edward Arthur	sergeant	Engelse	1923	30-1-1944	RAF	1726836		Vollenhove graf 623	2820698
6	Staartschutter	Sloan	John Johnstone	Sergeant	Engelse	7-12-1921	30-1-1944	RAF	1552498		Vollenhove graf 621	2820699
7	Boordschutter	Race	George Albert	Sergeant	Engelse	1922	30-1-1944	RAF	998929		Vollenhove graf 620	2820696